

Архинова Л.
(Київ, Україна)

ПОЕТИКА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОЇ ПРОЗИ

Будь-який художній текст можна аналізувати з точки зору літературознавчих категорій описової поетики. Навіть якщо аналізований текст побудований як руйнація всіх сталих форм, такий підхід виявить глибину деформації.

Ідучи за М.Бахтіним, ми спробували розглянути поетику з огляду на її смислотворчу роль. "По́за-віднайде́ним смислом художньої форми", який створює "метаєдність кожного найменшого елемента художнього тексту" є культурно-естетичний контекст, обраний автором, часом без повного усвідомлення.

Культурно-естетичним контекстом для творів сучасної української літератури може бути Проект Постмодерну, запропонований у культурі Заходу в 50-60 роки ХХ століття. Підставою для такої кореляції є як типологічна близькість культурної "ситуації часу" (антифундаменталізм і усвідомлення нестабільності всього), так і внутрішня співмірність деяких фактів сучасної української культури (непряме засвоєння західних артефактів, культурологічні студії, "феномени"- М.Бахтін, поява української "хімерної прози").

Розглянемо, яких модифікацій набувають категорії описової поетики для "аналізу внутрішніх зв'язків різних рівнів художнього цілого" в повісті Ю.Андруховича "Рекреації". Основними характеристиками категорії "образ світу" є художній простір і художній час. Їх можна окреслити як доцентрову динаміку розімкнених індивідуальних просторів існування. Виникає враження фрагментарності, але всі відокремлені, на перший погляд, елементи групуються до- або навколо Центру, яким є вповісті Свято Воскресаючого Духу— причина і мета всякої динаміки. Центр організовує просторову понадцілісність, що існує в часі до-події (до-Свята), але під-час, через засвоєння простору в часі виявляється, що кожна точка Центру є лише можливістю вийти в інший простір. У карнавальному просторі Свята розпадаються всі єдності— кожен герой "впадає" в простір, який визначений особистою історією. І хронотоп "Рекреацій" є, таким чином, гетерогенним і розширеним.

Для "Рекреацій" стрижневою подією є Свято: всі відносини й всі елементи вибудовані залежно від наближення часу Свята, місця Свята. Композиція з цієї точки зору— зміна елементів, яка виробляє ритм розгортання центру художнього змісту. Залежно від часу (який співвідноситься з Центром) один простір змінює інший—це й є сюжет, вихід у кожен новий простір—розвиток іншої сюжетної лінії.

Категорії “автор”, “герой”, “характер оповіді” ми розглянемо в комплексі. “Рекреації” є до кінця здійснені “багатоголосся” і “діалогізм”: текст постає як єдність багатьох позицій і просторів для “голосів-героїв”, кожен із яких своєрідно оформлюється на рівні стилю, інтонації, окремих просторів, у які входять через спогади, автор іронізує над власним образом “автора-коментатора” і тому простір художнього тексту виявляється настільки відкритим, що сягає навіть і реального автора й процесу написання самої повісті—йде діалог автора з “образом автора”. Багатоголосся героїв і просторів переходить у гетерогенність мовних стилів повісті, хоча загалом текст витриманий у стилі “пизу” (сленг, суржик, лайка).

Ми вважаємо, що позиція автора є головним організуючим моментом художнього тексту: вона визначає (1) тематичний матеріал, який стає об’єктом художньої інтерпретації і центром подій, (2) модель відносин автор-герой—а через це всі елементи художності. Саме в цьому елементі поетики—авторській позиції—закладені глобальні зв’язки художнього тексту з культурно-естетичним контекстом, який дозволяє прочитувати смисли ширше.

Проект Постмодерну дає цікаві можливості розбудови смислів для прози Ю. Андруховича й інших авторів постмодерністської орієнтації.

Сурков Д.

(Кам’янець-Подільський, Україна)

ЛИТОВСЬКИЙ СТАТУТ ЯК ДЖЕРЕЛО ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ XVI СТОЛІТТЯ

Дослідження історії становлення вітчизняної адвокатури приводять до висновку, що вперше цей інститут започаткований як представництво в Литовських Статутах.

Із судових матеріалів Литовської Метрики видно, що ще в кінці XV ст. справи відкладалися на інший час, якщо з різних причин сторона не з’являлася в суд.

Розгляд судової справи через адвоката став загальним правилом з часів видання Статуту 1529 р. Перенесення справи частіше траплялося через те, що сторона не мала адвоката, якого потрібно було відшукати.

Правові норми Литовського Статуту усунули простих людей від безпосередньої особистої участі в судових справах. Представництво в суді беруть на